Bóg objawia prawo życia – jak kreatywnie mówić o Dekalogu i programie Ośmiu błogosławieństw na katechezie?

W – 163

26.05.2018 r.

Prowadzący:

Bogumiła Rzepnicka

Zagadnienia:

1. Prawo i rozum
2. Pytania o istotę prawa
3. Źródła prawa
4. Propozycje metodyczne – praktyczne rozwiązania

Po co prawo kiedy mam rozum?

Św. Tomasz przedstawia nam koncepcję rozumu szeroką i budzącą zaufanie: szeroką, bo nie ogranicza się ona do tzw. rozumu empiryczno-naukowego, ale jest otwarta na pełnię bytu, a więc również na podstawowe i niezbywalne kwestie ludzkiego życia; budzącą zaufanie, bo rozum ludzki, zwłaszcza jeśli przyjmuje natchnienia płynące z wiary chrześcijańskiej, propaguje cywilizację uznającą godność osoby, nienaruszalność jej praw i wiążący charakter jej obowiązków.

Benedykt XVI, katecheza z 16 czerwca 2010 r.

Pytania o istotę prawa.

Czym jest prawo???

Najkrócej…

Prawo to system zasad postępowania, które regulują różne aspekty życia we wspólnocie. Dotyka ono woli, sumienia, własności, moralności i wzajemnych relacji pomiędzy ludźmi.

Pytania o istotę prawa.

Ćwiczenie 1 *(czas ok 3-5 min).* Burza mózgów, gdzie uczniowie poszukują różnych przykładów zasad i praw w swoim życiu.

Ćwiczenie 2 *(w parach, czas ok. 3min)* Pracując w parach napiszcie w zeszytach jakie zasady już znacie i jakie prawa was dotyczą?

Czy prawo jest nam potrzebne?

Bez prawa nie wiemy, **co nam się należy od innych**, **co nam wolno** i **co my musimy wobec innych**. Bez prawa nie ma sprawiedliwości - oddania każdemu tego, co mu się słusznie należy.

Czym „rozpoznajemy” prawo?

Działanie **sumienia, rozumu i woli.** Rozum poznaje a wola uznaje prawo i podejmuje decyzję o jego przestrzeganiu. Sumienie jest tym, co osądza nasze czyny w kontekście prawa.

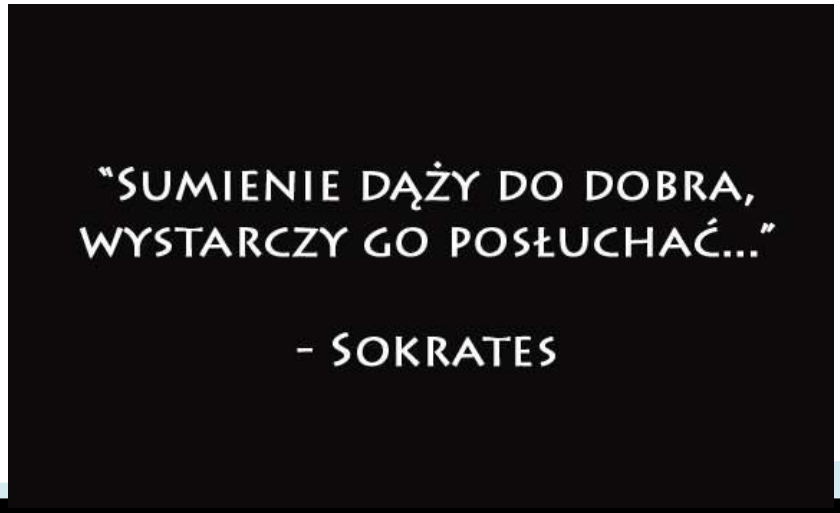

Źródła prawa

Mamy trzy źródła prawa:

- Naturę (*prawo naturalne*),
- Człowieka (*prawo stanowione - ludzkie*),
- Boga (*ustanowione przez Boga, prawo stanowione - Boże*).

Źródła prawa

Prawo naturalne jest właściwe każdemu człowiekowi i jest ukryte w nim samym. Rozpoznaje je on przy pomocy rozumu i sumienia. Po prostu wie sam z siebie, że coś jest dobre lub nie. To prawo stawało się często przyczynkiem do powstania zasad życia małych społeczności.

Źródła prawa

Prawo ustanowione przez Boga jest darem jaki daje On człowiekowi. Jest ono prawem objawionym w sposób nadprzyrodzony. Przykładem takiego prawa jest Dekalog o którym wspomina Biblia w trakcie historii wyjścia Izraelitów z Egiptu po czterystu latach niewoli (Wj 20,1-17).

Źródła prawa

Wraz z mijającym czasem i rozwojem kultur pojawiają się **prawa ustanawiane przez ludzi**, które regulują coraz więcej dziedzin wspólnego życia. Noszą one nazwę prawa stanowionego ludzkiego, są to: prawa zwyczajowe, prawo karne, handlowe, itp..

Źródła prawa

Żadne prawo nie może łamać tych najbardziej podstawowych i powszechnych praw - prawa naturalnego i prawa Bożego. To one są ustanowione przez Boga i opierają się na Jego autorytecie. Pozostałe prawa ustanawia człowiek i jako takie może on sam także je zmienić.

Źródła prawa

Prawo, które jest sprzeczne z sumieniem opartym na prawie Bożym lub naturalnym **nie obowiązuje nas(!)**. Np. nikt nie może nam nakazać zabijać, kraść czy kłamać! Nie można, więc się tłumaczyć z robienia zła zdaniem: „Ja tylko wykonywałem polecenia lub rozkazy". Przeciwstawienie się im może kosztować, czasem nawet wolność czy życie. To jednak nas różni od zwierząt, że potrafimy podejmować także te "niewygodne" decyzje w imię większych wartości.

Człowiek podległy prawu

Rozróżnienie: grzech a wina moralna

- **GRZECH** – Należy do porządku religijnego, oznacza obrazę Boga.

- **WINA MORALNA** – Należy do porządku etycznego, kryterium osądu to sumienie, świadomość dobra i zła.

Człowiek podległy prawu

Prawo i Przymierze głęboko przekształca rozumienie i poczucie grzechu, a przez to rozumienie relacji pomiędzy Bogiem a człowiekiem.

Prawo nadane człowiekowi przez Boga za pośrednictwem Mojżesza na górze Synaj wiąże pojęcie grzechu i winy moralnej ponieważ zawiera klasyfikację grzechów na podstawie ściśle określonych nakazów i zakazów.

Człowiek podległy prawu

Pozwala to na ukazanie ich natury i ciężaru przez uporządkowanie grzechów według pewnych kategorii i przypisanie każdemu z nich odpowiednich konsekwencji. Grzech nie sprowadza się już do uchybienia względem jakiegoś ogólnikowo pojętego *sacrum,* ale staje się czynem, za który każdy człowiek ponosi **osobistą odpowiedzialność**.

Człowiek podległy prawu

Wpisany w Prawo grzech zostaje przeniesiony na inny, wyższy poziom związku człowieka z Bogiem poprzez fakt, że nabiera on sensu w relacji do Przymierza, którego Prawo jest gwarantem. Grzech jest zerwaniem tej **wspólnoty życia Boga i ludu**, która została zawiązana przez zawarcie Przymierza (Wj 24, 8). Poprzez Przymierze grzesznik uświadamia sobie społeczną odpowiedzialność za swoje czyny oraz solidarność ze wspólnotą. Staje się także świadomy faktu, że jego grzech jest osobistą obrazą osobowego Boga, z którym jest związany umową jak z partnerem. Fundamentem tej umowy jest pragnienie dobra.

Człowiek podległy miłości

Przeżywane w ten sposób doświadczenie grzechu staje się szkołą wolności, w której człowiek stopniowo uczy się odkrywać prawdziwe oblicze Ojca, objawione później w **osobie Jezusa Chrystusa.**

Człowiek poddany miłości

„Umieszczę swe prawo w głębi ich jestestwa i wypiszę na ich sercach.”

Jr 31, 33

„Dam im jedno serce i nowego ducha dam do ich wnętrza. Z ciała ich usunę serce kamienne, a dam wam serce z ciała.”

Ez 11,19

Człowiek poddany miłości

Człowiek osiąga głębię swojego człowieczeństwa i staje się prawdziwie wolny, gdy przyjmuje objawienie, **że Bóg jest miłością.**

Błogosławione postawy i działania urzeczywistnieniem Dekalogu

Kazanie na Górze ukazuje nam **Jezusa jako nowego Mojżesza**, rzuca uzupełniające światło na zmianę, jaką wprowadza On w relacji człowieka z Bogiem. W odróżnieniu od Mojżesza, który przekazuje swojemu ludowi Prawo złożone z zakazów i nakazów (Wartość liczbowa słowa Tora wynosi 611, a gdy doda się do niej dwa pierwsze przykazania wypowiedziane przez Boga bezpośrednio do Żydów, stojących u stóp góry Synaj - otrzyma się liczbę **613.** Podzielono je na 248 nakazów: *micwot ase* – „przykazania, które należy czynić/wypełniać" oraz 365 zakazów *micwot lo taase* - przykazania odnośnie do tego, czego nie możesz czynić/dopuszczać się), koncentrujące się na grzechu, które wg św. Pawła pociąga za sobą karzący Boży gniew (Rz 4, 15).

Błogosławione postawy i działania urzeczywistnieniem Dekalogu

Jezus głosi „błogosławieństwa”, słowa pocieszenia skierowane szczególnie do tych, którzy cierpią, słowa kierujące uwagę słuchaczy na „królestwo niebieskie”. To właśnie w błogosławieństwach wypełniają się słowa Jezusa: „Nie sądźcie, że przyszedłem znieść Prawo albo Proroków. Nie przyszedłem znieść, ale wypełnić” (Mt 5.17).

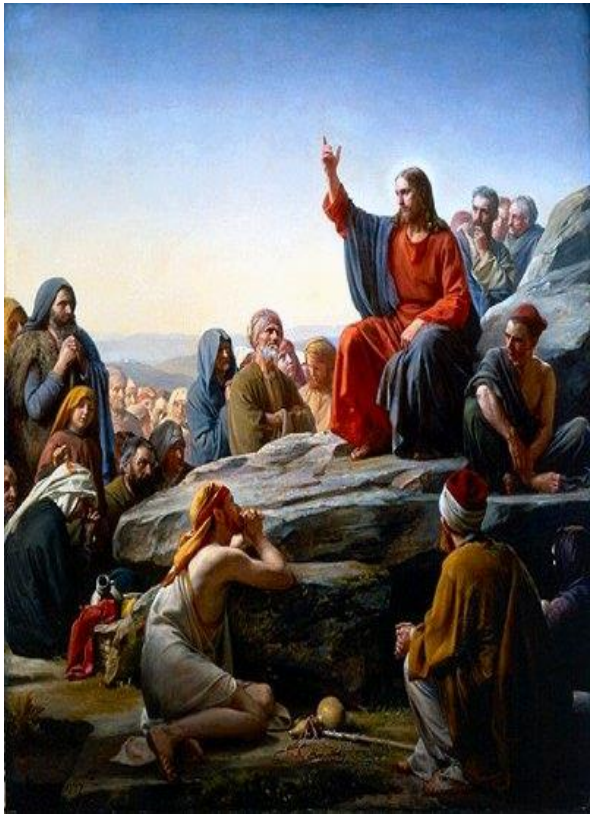

Błogosławione postawy i działania urzeczywistnieniem Dekalogu

„Błogosławieństwa są nowym programem życia, pomagającym uwolnić się od fałszywych wartości świata i otworzyć się na prawdziwe dobra, teraźniejsze i przyszłe. Gdy bowiem Bóg pociesza, zaspokaja głód sprawiedliwości, ociera łzy smutku, oznacza to, że poza odczuwalnym wynagradzaniem każdemu otwiera królestwo nieba. Błogosławieństwa są realizacją Krzyża i Zmartwychwstania w egzystencji uczniów. Odzwierciedlają one życie Syna Bożego, który daje się prześladować i wzgardzić aż po skazanie na śmierć, aby ludzie mogli być zbawieni.”

Benedykt XVI Rozważanie przed modlitwą Anioł Pański, 30 stycznia 2011 r.

Błogosławione postawy i działania urzeczywistnieniem Dekalogu

Błogosławieństwa to po prostu opis nieba, do którego jesteśmy wezwani ze wszystkich stron świata, ze wszystkich krańców ziemi, nieodwołalnym Bożym powołaniem.

Przykładowe rozwiązania

Przykazanie I: Nie będziesz miał cudzych bogów przede Mną

Co może stać się bożkiem dla współczesnego człowieka?

https://www.youtube.com/watch?v=SCC09-0ormI

https://www.youtube.com/watch?v=7x13y9HNoXQ

https://www.youtube.com/watch?v=7RWEllqh5J0

Przykładowe rozwiązania

Przykazanie II: Nie będziesz brał imienia Pana Boga Twego nadaremno

Jak używam imienia Bożego na co dzień?

https://www.youtube.com/watch?v=KRSj6FVCVYk

https://www.youtube.com/watch?v=nPFnHdJ0dl0

Przykładowe rozwiązania

Przykazanie III: Pamiętaj, abyś dzień święty święcił

Dlaczego niedziela jest wyjątkowa?

https://www.youtube.com/watch?v=2p4PDrPvR0M

https://www.youtube.com/watch?v=CSav51fVlkU

Przykładowe rozwiązania

Przykazanie IV: Czcij ojca swego i matkę swoją

Dlaczego Bóg chce, abyśmy kochali rodziców w każdych okolicznościach życia?

https://www.youtube.com/watch?v=7Ybw3ejKZ-4

https://www.youtube.com/watch?v=zespVgN5FRo

Przykładowe rozwiązania

Przykazanie V: Nie zabijaj

Jakie zagrożenia dla życia ludzkiego występują we współczesnym świecie?
Jak możemy się przed nimi bronić?

https://www.youtube.com/watch?v=L2RkWZmy5BA

https://www.youtube.com/watch?v=WpYeekQkAdc

Przykładowe rozwiązania

Przykazanie VI: Nie cudzołóż

W jaki sposób Bóg chroni piękno sakramentu małżeństwa?

https://www.youtube.com/watch?v=zm1w80SKXxQ

https://www.youtube.com/watch?v=iLafKDM-E9U

Przykładowe rozwiązania

Przykazanie VII: Nie kradnij

W jaki sposób Bóg chroni dobro wspólne oraz własność prywatną?

https://www.youtube.com/watch?v=1GG-QsAAUoA

https://www.youtube.com/watch?v=P5_Msrdg3Hk

Przykładowe rozwiązania

Przykazanie VIII: Nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu swemu

Na czym polega zło kłamstwa?

https://www.youtube.com/watch?v=JwBEtoiTIWA

https://www.youtube.com/watch?v=z6jG8LxoeVI

Przykładowe rozwiązania

Przykazanie IX: Nie pożądaj żony bliźniego swego

Na czy polega istota miłości?

https://www.youtube.com/watch?v=7bno-S8vW9o

https://www.youtube.com/watch?v=W1jIuwYGIrU

Przykładowe rozwiązania

Przykazanie X: Nie pożądaj rzeczy bliźniego swego

Czy istnieje recepta na szczęście?

https://www.youtube.com/watch?v=aU2A4bAfKqk

https://www.youtube.com/watch?v=87Q5PEjmrCU

Przykładowe rozwiązania

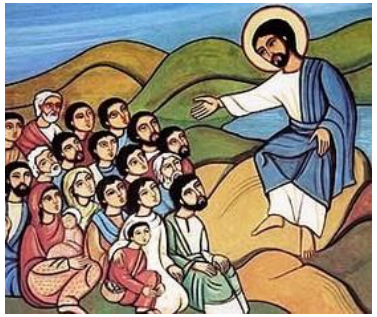

I: Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie

Co to znaczy być ubogim w duchu?

https://www.youtube.com/watch?v=csSefjNCXn0

Przykładowe rozwiązania

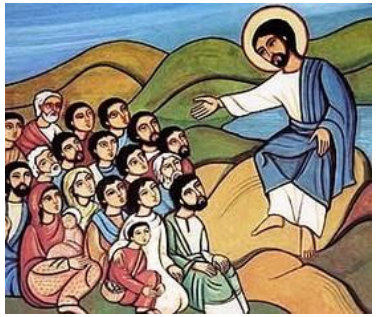

II: Błogosławieni, którzy się smucą, albowiem oni będą pocieszeni

Czy smutek zawsze oznacza brak szczęścia?

https://www.youtube.com/watch?v=csRTQkmPop0

Przykładowe rozwiązania

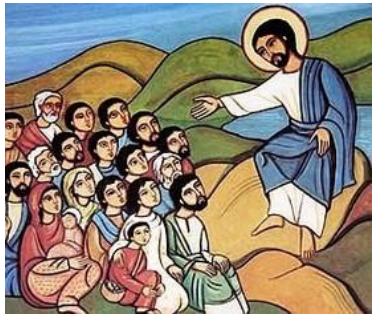

III: Błogosławieni cisi, albowiem oni na własność posiądą ziemie

Czy cichość i pokora mogą stać się źródłem siły?

https://www.youtube.com/watch?v=_VJuiF9Kvx4

Przykładowe rozwiązania

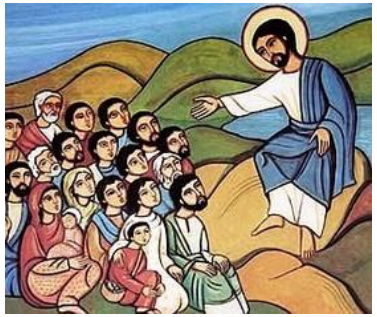

IV: Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem oni będą nasyceni

Kto może w pełni zaspokoić nasze pragnienia?

https://www.youtube.com/watch?v=GuTV7yBxYrU

Przykładowe rozwiązania

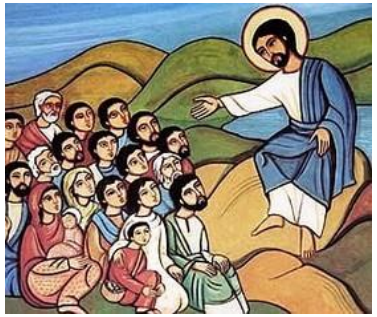

V: Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią

Co jest istotą bycia chrześcijaninem?

https://www.youtube.com/watch?v=mfCLjQ23Umk

(pauza: 6 min. 42 s)

https://www.youtube.com/watch?v=-C3ttdggf0A

Przykładowe rozwiązania

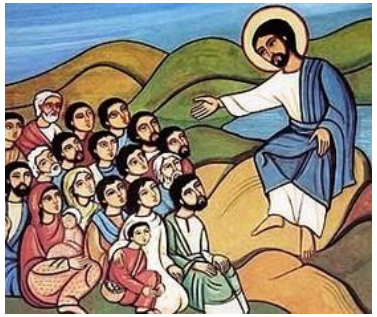

VI: Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą

Na czy polega czystość serca?

https://www.youtube.com/watch?v=nrJRfs10IVE

Przykładowe rozwiązania

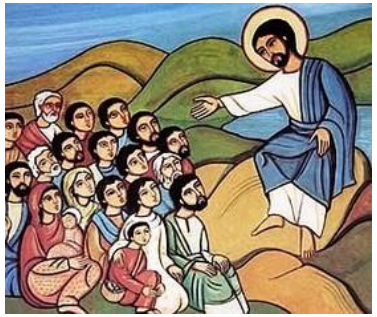

VII: Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój, albowiem oni będą nazwani synami Bożymi

Czym jest pokój?

https://www.youtube.com/watch?v=eXvBjCO19QY

Przykładowe rozwiązania

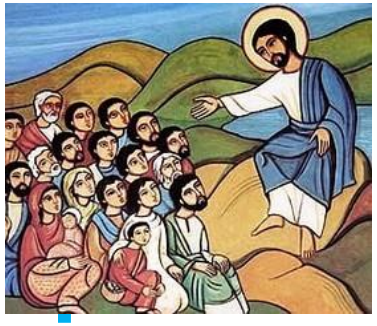

VIII: Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości, albowiem do nich należy królestwo niebieskie

Kto może dać mi odwagę w czasie prześladowań?

https://www.youtube.com/watch?v=YQ-EbYkdNRg

Przykładowe rozwiązania

Błogosławieństwa – pomoce dla maluchów

https://www.youtube.com/watch?v=KafMmCQmL7s

https://www.youtube.com/watch?v=H7ooci-qypE&index=1&list=RDH7ooci-qypE

https://www.youtube.com/watch?v=fgmlkdrp4RI

https://www.youtube.com/watch?v=1vobjjUEhn4
(idea błogosławieństwa)

Chwila modlitwy

https://www.youtube.com/watch?v=07VvJ9VI3Sg

Literatura:

1. Wierzę, Wydanie specjalne w Roku Wiary, Kielce 2016
2. J. Jabłoński, Dekalog i Błogosławieństwa, Katechezy audiowizualne dla młodzieży, Lublin 2015
3. Materiały zaczerpnięte z YOUTYBE